

УДК 340.5 :341.62:343.54.

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.2.60>

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ БЕНІН: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИХІДНІ ІДЕЇ

Зінсу О.І.,

докторка філософії з права

ORCID 0000-0003-3801-6203

e-mail: bebeni@i.ua

Зінсу О.І. Кримінально-правова кваліфікація домашнього насильства за законодавством Республіки Бенін: загальні положення та вихідні ідеї.

Наукова стаття присвячена порівняльному аналізу кримінально-правової кваліфікації домашнього насильства та формування теоретичних положень й практичних рекомендацій щодо удосконалення кримінально правового впливу на зазначене суспільно небезпечне діяння. Актуальність теми продиктована соціальними запитами удосконалення механізмів впливу на детермінанти домашнього насильства, що передбачає вивчення вітчизняного й закордонного досвіду у сфері кримінального переслідування. У цьому контексті та з урахуванням положень чинного законодавства європейської держави Україна та африканської держави Бенін, висвітлено результати порівняльного аналізу кримінальної норми «домашнє насильство». У роботі розкрито теоретичне та практичне значення кримінально правової кваліфікації. Узагальнено, проаналізовано та систематизовано сутність, зміст наявних моделей «домашнє насильство» та зазначено принципи юридичного впливу на домашнє насильство. Звернути увагу на типи гендерно зумовленого насильства. Визначено загальні й специфічні ознаки домашнього, подружнього, родинного, партнерського, побутового насильства, насильства в сімейному середовищі. З'ясовано, що за кримінальним законодавством Беніна виокремлюють три категорії правопорушень: злочини, проступки, дрібні правопорушення. Встановлено відсутність у законодавстві Республіки Бенін профільного Закону щодо домашнього насильства на зразок українського законодавства. Також у Кримінальному кодексі Республіки Бенін відсутня конкретна кримінальна норма «домашнє насильство» як структурна одиниця статті кримінального закону.

Таким чином, викладені у науковій статті висновки й пропозиції дозволили удосконалити наявну модель дефініції «домашнє насильство», що сприятиме кращому розумінню викликів й можливостей кримінального переслідування за домашнє насильство як у фокусі глобалізації політико-правового простору, так і у фокусі конкретно обраної держави. Зазначене також створюватиме умови для міжнародної співпраці вчених світу та світових інституцій.

Дослідження здійснювалось в межах наукової експедиції в Республіці Бенін травень 2025-грудень 2025 р.

Ключові слова: держава, соціальні норми, кримінально правові норми, кримінально правова кваліфікація, криміналізація, домашнє насильство, кривдник, жертва, превенція.

Zinsu O. Criminal legal qualification of domestic violence under the legislation of the Republic of Benin: general position and initial ideas.

The scientific article is devoted to a comparative analysis of the criminal legal assessment of domestic violence and the formation of theoretical provisions and practical recommendations for improving the criminal legal impact on this socially dangerous act. The chosen topic is relevant and is produced by the request to improve the mechanisms of influence on the determinants of domestic violence, which in turn involves the study of domestic and foreign experience in the field of criminal prosecution.

In this context and taking into account the provisions of the current legislation of the European state of Ukraine and the African state of Benin, the results of a comparative analysis of the criminal norm «domestic violence» are highlighted. The paper reveals the theoretical and practical significance of criminal legal qualification. The essence and content of the existing models of «domestic violence» are summarized, analyzed and systematized, and the principles of legal influence on domestic violence are indicated. Pay attention to the types of gender-based violence. The general and specific features of domestic, marital violence, family, partner, domestic, violence, violence in the family environment are determined. It was found that under the criminal legislation of Benin, three categories of offenses

are distinguished: crimes, misdemeanors, minor offenses. It was established that the legislation of the Republic of Benin lacks a profile Law on domestic violence similar to Ukrainian legislation. Also, the Criminal Code of the Republic of Benin lacks a specific criminal norm on «domestic violence» as a structural unit of the article of the criminal law.

Thus, the conclusions and proposals set out in the scientific article allowed us to improve the existing model of the definition of «domestic violence», which will contribute to a better understanding of the challenges and opportunities for criminal prosecution for domestic violence both in the focus of the globalization of the political and legal space and in the focus of a specifically selected state and, accordingly, will create conditions for international cooperation between scientists from around the world and world institutions.

The study was carried out within the framework of a scientific expedition to the Republic of Benin in May 2025- December 2025.

Key words: state, social norms, criminal law norms, criminal law qualification, criminalization, domestic violence, perpetrator, victim, prevention.

Постановка проблеми. На сучасному розвитку суспільних відносин питання правової кваліфікації домашнього насильства є одним з центральних і таких, що часто викликає дискусії у науці кримінального права. Наявні недосконалості щодо місця кримінальної норми «домашнє насильство» в кримінальному кодексі, а відтак і питання криміналізації викликають численні наукові дискусії та колізії практики. Водночас аналіз закордонного законодавства виявив відмінні від вітчизняного законодавства позиції щодо доцільності та узгодженості криміналізації домашнього насильства в юридичній доктрині тієї чи іншої держави. Особливий науково-практичний інтерес у цьому сенсі представляють країни африканської правової системи (сім'ї), які до того ж характеризуються юридичним плюралізмом. Утім фокус кримінального закону щодо домашнього насильства в країнах африканської правової системи (сім'ї) вважається малодослідженим у вітчизняній правовій думці. Викладене вище зумовлює **актуальність** дослідження, його теоретичне і практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти, пов'язані з проблематикою криміналізації домашнього насильства досліджували у своїх працях вітчизняні та закордонні вчені. Зокрема, питання кримінальної відповідальності за домашнє насильство в Україні розглянув А. Вознюк; особливості кримінальної відповідальності в Латвійській, Литовській республік, Республіці Польщі, Чехія вивчав К. Бугайчук [2; 1]. Деякі проблеми кримінально-правової оцінки домашнього насильства розкрила О. Поштаренко [7]. Дослідниця вважає, що «проблемним питанням кваліфікації домашнього насильства є співвідношення понять «домашнє насильство» і «злочин, пов'язаний із домашнім насильством». Поняття «злочин, пов'язаний із домашнім насильством» є ширшим за поняття «домашнє насильство», ознаки якого викладені у ст. 126-1 Кримінального кодексу України, оскільки охоплює й інші суспільно небезпечні діяння, які мають ознаки домашнього насильства. Саме тому заборона закриття кримінального провадження, передбачена у п. 7 ч. 1 ст. 284 Кримінально-процесуального кодексу України, відноситься й до інших суспільно небезпечних діянь, які мають ознаки домашнього насильства. При вчиненні домашнього насильства, від діянь насильницького характеру досить часто настають наслідки, які не передбачені диспозицією ст. 126-1 Кримінального кодексу України, а в окремих випадках дії кривдника можуть підпадати під ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена іншою статтею Кримінального кодексу України. У таких випадках кваліфікація діяння кривдника повинна відбуватися за сукупністю кримінальних правопорушень» [7, с. 357].

Вагомим внеском у вітчизняну науку й і у світову правничу науку стали дисертаційні роботи талановитих українських вчених. У цьому контексті слід відзначити дисертаційну роботу Д. Тичини за темою «Кримінально- правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади запобігання домашньому насильству в Україні », підготовлену та виконану у Національній академії внутрішніх справ; А. Шугало за темою Кримінальна за домашнє насильство», підготовлену і виконану у Львівському державному університеті внутрішніх справ [10]; [11]. Також варто зазначити монографію О. Явор на тему «Юридичні факти в сімейному праві України» [12]. Цікавими є результати наукового пошуку О. Степаненко, А. Степаненко. Вчені досліджували питання кваліфікації кримінальних правопорушень пов'язаних з домашнім насильством [9]. Ці та інші праці вітчизняних вчених переконливо засвідчують актуальність кваліфікації домашнього насильства. Іншими словами «аналіз теоретичних і практичних проблем кримінально-правової кваліфікації домашнього насильства засвідчує намагання сучасної науки вдосконалити структуру кримінально-правової норми стосовно домашнього насильства» [4, с. 124]. Тож не випадково в закладах вищої освіти України «для здобувачів вищої освіти, викладачів вищих навчальних закладів та факультетів

юридичного спрямування усіх форм навчання, працівників судових та правоохоронних органів » підготовлена навчальна дисципліна « Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства » [5].

Питання кримінально-правової оцінки домашнього насильства також у центрі уваги іноземних вчених. Зокрема, питання кримінального розгляду справ щодо домашнього насильства в Габоні привернули увагу вчених із Габона Etsila, J., Alexandria Polle Mabilia [14]. Фактори, які продукують ставлення заміжніх жінок до побиття дружин у країнах Африки на південь від Сахари привернули увагу групи міжнародних дослідників, до складу якої входили Betregiorgis Zegeye, Comfort Z. Olurunsaie, Bright O. Ahinkorah [20]. Сукупні результати показали, що близько 71,4% заміжніх жінок у 28 країнах Африки на південь Сахари не виправдовували побиття дружини. 50% респондентів вважають домашнє насильство приватною справою, яке слід вирішувати вдома [20]. Водночас оцінка домашнього насильства як кримінального правопорушення поширене серед жінок (54%) та міських жителів (58%). У віковій категорії: особи похилого віку здебільше дотримуються думки, що домашнє насильство кримінальним правопорушенням [20]. Своєю чергою деякі питання домашнього насильства в Беніні та кримінальної відповідальності привернули увагу J. Gbaguidi, P. Agbozo, L. Tomavi [16]. Вчені прийшли до висновку, що більшість респондентів вважає за необхідним удосконалення діяльності правоохоронних органів та судової системи у сфері захисту жінок та дівчат від дискримінації та домагань [16]. Підходи до боротьби з ґендерно зумовленим насильством, у тому числі і з домашнім насильством в Беніні досліджували P. Agbozo et C. Kounoudji [13]. Результати дослідження виявили низку перешкод притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення домашнього насильства. А саме: більшість бенінців виправдовують застосування фізичної сили, вважаючи домашнє насильство приватною справою, яку потрібно вирішувати в сімейному колі, а не в кримінальному провадженні. На їх погляд жінка-жертва, яка повідомляє про акт насильства, ймовірно, буде принижена, критикована або переслідувана своєю громадою. За цих умов, майже половина респондентів переконані у низькій ймовірності того, що жертва покладе скаргу [13]. P. Agbozo et C. Kounoudji прийшли до висновку про необхідність підвищення правової обізнаності населення щодо ґендерно зумовленого насильства. Такий підхід, на думку вчених, сприятиме усвідомленню громадою, жертвою, правопорушниками нетерпимого ставлення до насильства [13].

Проте, віддаючи належне науковим здобуткам сучасних науковців, слід визнати брак наукових розвідок кримінально – правової кваліфікації домашнього насильства стосовно країн африканської правової системи.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні загального та специфічного кримінально правової оцінки, природи та характерних рис домашнього насильства за чинним кримінальним законодавством Республіки Україна та Республіки Бенін (Західна Африка).

Методи дослідження обрано з урахуванням поставленої мети та предмета наукового пошуку. Обґрунтованість і вірогідність одержаних наукових результатів базується на використанні система загальнофілософських, загальнонаукових та спеціальнонаукових методів пізнання. Зокрема використано догматичний (формально-юридичний) метод, порівняльно-правовий метод, метод порівняльно правового аналізу, системного та структурно-функціонального аналізу. Також використано формально логічний, семантичний та інші методи.

Виклад основного матеріал. Кримінально правова кваліфікація є однією з актуальних проблем науки кримінального права. На думку вітчизняних вчених: «кримінально-правова кваліфікація – це оцінка діяння, яке заподіяло чи могло заподіяти істотну шкоду та характеризується рисами кримінальної протиправності, що полягає у визначенні того, яка стаття (частина, пункт статті) кримінального закону передбачає це діяння» [3, с. 10]. Кримінально правова кваліфікація «включає в себе пошук відповідної статті, обґрунтування потреби її застосування процесуального закріплення висновку про те, що діяння передбачено вказаною статтею та, відповідно, що воно є чи не є злочином чи іншим діянням, передбаченим кримінальним законом» [3, с. 10]. Не менш важливим у цьому сенсі є кримінально правова кваліфікація домашнього насильства.

Відповідно до ст. 126-1 Кримінального кодексу України: «Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи» [6, ст. 126-1]. Вітчизняний законодавець окремим юридичним текстом зазначив дефініцію «домашнє насильство». До того ж ст. 390-1 Кримінального кодексу України передбачена кримінальна відповідальність за «невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів, непроходження програми для кривдників» [6, ст. 390-1]. Як наслідок, «протягом 2021-2024 рр. відповідно до Єди-

ного звіту про кримінальні правопорушення було обліковано 9445 кримінальних правопорушень за ст. 126-1 Кримінального кодексу України «Домашнє насильство» та 1726 правопорушень за ст. 390-1 КК України «Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів, або непроходження програми для кривдників» [8; 1, с. 125].

Тим часом у Кримінальному кодексі Республіки Бенін відсутня кримінальна норма «домашнє насильство». Мова йде про відмінну від українського зразка модель визначення та притягнення до відповідальності за вчинення домашнього насильства. При юридичній оцінці домашнього насильства враховуються результати медичного висновку, експертизи; аналізується об'єктивна сторона діяння; встановлюється відповідність вчиненого діяння до конкретної кримінальної норми Кримінального закону. Отже, кримінальна кваліфікація у такому випадку ґрунтується на застосуванні саме тієї кримінальної норми, яка відповідає реально вчиненому суспільно небезпечному діянню у домашній, подружній, сімейній, побутовій, родинній сфері. Іншими словами, зміст терміну «домашнє насильство» слугує видовим критерієм правопорушення, а не конкретною кримінальною нормою кримінального закону. Без сумніву такий підхід вимагає високого рівня правової компетенції, суворого дотримання принципів судочинства, кримінального процесуального права, кримінального права, уникаючи при цьому безпідставного покарання чи надмірних обмежень. У цьому контексті на превеликий жаль у судовій системі Беніна відсутній публічний доступ до Реєстру судових рішень (ЕДРСР) за українським зразком, що своєю чергою утруднює моніторинг судових рішень.

Ураховуючи такий стан речей проаналізуємо наявні матеріали. Для інтерпретації звернемо увагу на те, що в сучасній правовій системі Беніну функціонують, взаємопов'язані та переплітаються норми романо-германської правової системи, норми сучасного права (*droit modern*) та традиційного права (*droit Coutumier / droit du Dahomey*), утворюючи єдину цілісну систему. Кримінальним законодавством Беніну виокремлюють три категорії правопорушень: злочини, проступки, дрібні правопорушення. Злочини вважаються за найтяжчі правопорушення. За злочини передбачається ув'язнення. Проступки – правопорушення середньої тяжкості; передбачається покарання у вигляді обмеження волі, штрафу. Дрібні правопорушення караються штрафом [17, ст. 1].

Домашнє насильство визнається гендерно зумовленим насильством. Протоколом до Африканської хартії прав людини в народів щодо прав жінок в Африці, затверджений 11 липня 2013 року, та набрання чинності 25 листопада 2005 року визнаються та гарантуються права жінок та дівчат на основі рівності, миру, свободи та гідності [19].

У Рапорті щодо гендерно зумовленого насильства в Беніні (далі Рапорт) за ситуацією та категорією винної особи гендерно зумовлене насильство поділяють на: самонасильство; міжособистісне насильство; колективне насильство [15, с.6]. Самонасильство, само завдане насильство поділяється на: суїцидальну поведінку та само завдану шкоду. Останнє включає самокалічення. Розрізняють наступні форми ауто насильства психологічне, фізичне, сексуальне, економічне, шкідливі традиційні практики [15, с. 9]. Міжособистісне насильство поділяється на сімейне, партнерське; комунікативне насильство. В даній групі також зустрічається психологічне, фізичне, сексуальне, економічне насильство та шкідливі традиційні практики [15, с. 9]. Колективне гендерно зумовлене насильство поділяється на: соціальне; політичне; економічне. Це стосується насильства, що вчиняється групами осіб, або державами. Виокремлюють: психологічне, фізичне, сексуальне, економічне, шкідливі традиційні практики [15, с. 9].

Водночас на сторінці 8 згаданого Рапорту зазначено, що насильство *conjugal*: розглядається як насильство зі сторони інтимними партнерами [15, с. 8]. Однак, варто зауважити, що інтимні партнери не завжди перебувають в шлюбі, спів мешканці на одній житловій площі також не завжди перебувають у шлюбі. Також на сторінках Рапорту зазначено, що подружнє насильство («*violence conjugal*») – це фізичне насильство, сексуальне, емоційне, тиранічне та владна поведінка (така як ізоляція особи від родини та друзів, контроль за її діями і словами, обмеження доступу до фінансових ресурсів, роботи, навчання [15, с. 8].

Розглянемо форми насильства зазначені в Законі Республіки Бенін 2011-26 від 09 січня 2011 року Про запобігання та припинення насильства щодо жінок [18]. Так, ст. 3 Закону Республіки Бенін п. 2011-26 від 09 січня 2011 р. щодо запобігання та припинення насильства стосовно жінок виокремлюється насильство у професійній сфері, економічне, фізичне психологічне чи моральне, майнове насильство, насильство домашнє (*violence domestique*), насильство в сімейному, родинному середовищі [18, ст. 3]. Насильством домашнім, подружнім насильством і насильством в інтимних стосунках визначається будь-яке насильство, вчинене однією особою проти іншої, коли обидві сторони мали інтимні стосунки, але більше не є разом [18, ст. 3].

Крім того, ст. 3 Закону Республіки Бенін п.2011-26 від 09 січня 2011 р. Про запобігання та припинення насильства щодо жінок зазначено, що насильство в сімейному середовищі визнається

зловживання владою або недбалість, втручання з наміром домінувати, підкорювати, контролювати, або наражати жінок на фізичний, словесний, психологічний, фінансовий, економічний та сексуальний напад, як вдома, так і поза ним, якщо агресор пов'язаний з жертвою сімейними зв'язками, кровними стосунками, союзом, шлюбом, спів мешканням, або якщо вони підтримують чи підтримували фактичні стосунки з жертвою [18, ст. 3].

У Рапорті щодо гендерно зумовленого насильства в Беніні насильство вербальне (словесне), психологічне насильство відповідно до конструкції вчиненого діяння скеровується на таку кримінальну норму як: а) шантаж; б) наклеп; в) домагання; г) насильство; напади, образи, жорстке поводження, погрози, осуд [15, с. 11-12].

Економічне насильство скеровується на розгляд такої кримінальної норми у Кримінальному кодексі Республіки Бенін як: незаконне переміщення неповнолітню дитини; заборона на ведення економічної діяльності; позбавлення засобів до існування; торгівля людьми; торгівля дітьми [15, с.12]. Насильство сексуальне розглядається в проекції кримінальної норми: сексуальна експлуатація; примусова проституція; інцест; зоофілія; педофілія [15, с. 12].

Фізичне насильство розглядається у проекції кримінальної норми: умисні тілесні ушкодження, побої, вбивство, катування. Зазначені кримінальні норми в залежності від ступені тяжкості, факультативних ознак кримінального правопорушення за Кримінальним кодексом Беніну передбачають покарання у вигляді штрафу та позбавлення волі на строк від 2 місяців до 20 років.

Традиційні шкідливі практики, в залежності від сукупності суб'єктивних та об'єктивних рис, що характеризують їх як кримінальне правопорушення, розглядаються в проекції: примусовий шлюб; левірат; дитячі (ранні) шлюби; каліцтво жіночих статевих органів; практики шарлатанства; обряди, ритуали вдівства [15 с. 11-12].

До речі, левірат є характерним для традиційного звичаєвого права Беніну. Це сімейний, родинний звичай, за яким вдова зобов'язана або має право укласти шлюб з братом покійного чоловіка. За певних умов цей звичай спрямований на захист жінок-вдів, дітей, збереження майнового стану родини чоловіка.

Обряди, ритуали вдівства також характерні для традиційного звичаєвого права Беніну. Залежно від етнічної групи, це різні ритуальні практики, спрямовані на очищення, звільнення та соціальну інтеграцію жінки-вдови. За відгуками бенінців, ці практики, залежно від етнічної групи, іноді доволі болісні та принизливі (гоління голови, усунення від гігієнічних процедур, усамітнення, ізоляція на 1-2-4 місяці в окремому приміщенні тощо). Водночас, за сучасним позитивним правом ці та подібні їм традиційні практики слугують підставою кваліфікації гендерно зумовленого насильства. За цих умов вважаємо, що саме категорії «добровільність», «взаємна згода» та «необхідність» є визначальними для встановлення категорії шкідливості традиційних практик для вдівства.

Таким чином видова категорія «домашнє насильство» презентує широку інтерпретацію змістовного навантаження як гендерно зумовленого так і сімейно- побутового насильства. Ці та інші питання безперечно потребують поглибленого наукового пошуку та чіткого формулювання і понять «домашнє насильство», « подружнє, партнерське насильство», « насильство в сімейному середовищі», « насильство побутове», « насильство в родині».

Висновки. Таким чином на основі вищезазначеного приходимо до висновку про відсутність у законодавстві Республіки Бенін профільного Закону щодо домашнього насильства на зразок українського законодавства. Також у Кримінальному кодексі Республіки Бенін відсутня конкретна кримінальна норма «домашнє насильство» як структурна одиниця стаття, пункт, частина статті кримінального закону. Натомість це не знецінює спрямованість державних інституцій Беніна на вектор нульової толерантності щодо домашнього насильства. До того ж поглиблений аналіз спеціальної наукової літератури, опрацювання джерел права Республіки Бенін дає підстави стверджувати про соціальну обумовленість та наукову обґрунтованість обраної законодавцем Беніна юридичної моделі кримінального реагування на гендерно зумовлене насильство загалом і домашнє насильство, зокрема.

Відтак результати дослідження надали можливість переосмислити інтерпретації та кваліфікації домашнього насильства за українським та бенінським законодавством, зіставивши їх подібності, відмінності, та закономірності, що таким чином сприяє формуванню наукових уявлень про загальні та специфічні риси державної політики Республіки Бенін стосовно домашнього насильства.

Звичайно поза увагою залишилися ще чимало аспектів досліджуваної проблематики, однак вони є предметом подальших наукових розвідок. Водночас результати поточного дослідження слугують частиною ширшого наукового напрямку, який скеровує увагу дослідника на подальший поглиблений аналіз правових систем сучасності в контексті проблематики домашнього насильства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бугайчук К.Л. Зарубіжний досвід запобігання, протидії домашньому насильству у країнах Європейського Союзу та можливості його використання в Україні. *Право і безпека*. 2025. N 2(97). С. 124-134. DOI <https://doi.org/10.32631/pb.2025.2.10>.
2. Вознюк АА. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство: актуальні питання теорії та практики. *Форум права*. 2019. № 2. С. 6–14. URL : https://forumprava.pp.ua/files/006-014-2019-2-FP-Voznyuk_3.pdf.
3. Дячкін О.П., Соболев О.І. Проблемні питання кваліфікації злочинів: конспект лекцій. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро. 2016. с.311. URL: <https://dduvs.edu.ua/wpcontent/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1130/22.1.pdf>.
4. Зінсу О.І. Психолого-правові засади запобігання домашньому насильству в Україні: дис.... докт -ра філософії галузь знань 08 « Право ». за спеціальністю 081 «Право». Національна академія внутрішніх справ. Київ. 2023. 254 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/ce7cf6383eaa-45e1-8f9f-688c2d1aca5b>.
5. Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства: навчальний посібник / Романцова Н.Устрицька, В.Гловюк та ін.; за ред. В. Гловюк, Н. Лащук. Романцової. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2022. 404 с.
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Офіційний вісник України*. 2001. № 21. С. 1. Ст. 920. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
7. Поштаренко О.А. Деякі проблеми кримінально -правової оцінки домашнього насильства: *Право і суспільство*. № 2, 2025, с. 357-362. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.2.47>.
8. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. 2021-2024рр. Офіс Генерального прокурора України. Офіційний сайт. URL: <https://gp.gov.ua > posts > pro-zare>.
9. Степаненко Т.В. Степаненко А.С. Щодо питань кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством. *Правові горизонти*. Вип.23(36). 2020. С. 56-61. DOI <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2020.i23.p56>, URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a16ce034-2385-42c0-9b73-1fb4d7c9290f/content>.
10. Тичина Д.М. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади запобігання домашньому насильству в Україні: дис.... докт-ра юрид. наук за спеціальністю 12.00.08. Національна академія внутрішніх справ, Київ. 2024, с. 632. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dda372da-77f4-4516-a541-f987ec73ed83/content>.
11. Шугало А.Я. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство в Україні: дис. ... докт-ра філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081«Право». Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2025. С. 229. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/nauka/dorobok_zdobuvachiv/shugalo_d.pdf.
12. Явор О.А. Юридичні факти в сімейному праві України: усталені підходи і новітні тенденції: *монографія*. Х.: Право, 2016. 352 с.
13. Agbozo P., Kounoudji C. Violences basées sur le genre au Bénin : Expériences et approches pour endiguer le phénomène. *Afrobarometer* Depeche No. 559.(2022). URL: <https://www.afrobarometer.org/publication/ad559-violences-basees-sur-le-genre-au-benin-experiences-et-approches-pour-endiguer-le-phenomene>.
14. Etsila J., Mabilia A.P. La violence domestique est une affaire pénal et non familiale pour le Gabonais. *Afrobaromèter*. Dépêche No. 558 (2022). URL: <https://www.afrobarometer.org/wpcontent/uploads/2022/10/AD558-Violence-domestique-est-une-affaire-pe%CC%81nale-pour-les-Gabonais-Afrobarometer-3oct22.pdf>.
15. Etude sur les violences basées sur le genre au Benin: Report final. Aout 2022. Ministeres des affaires sociale et de la micro finance. République du Benin. URL: <https://social.gouv.bj > public > medias > etude-vb>.
16. Gbaguidi J., Agbozo P. Tomavi L. Les violences et discriminations envers les femmes posent toujours des défis au Bénin. *Afrobarometer*. Depeche No 848. (2024). URL: <https://www.afrobarometer.org/publication/ad848-les-violences-et-discriminations-envers-les-femmes-posent-toujours-des-defis-au-benin>.
17. Loi République du Bénin n. 2018 – 16 du 28 décembre 2018 portant Code pénal en République du Bénin. URL: <https://documentation-anbenin.org/s/textes-de-lois/item/2074>.
18. Loi République du Bénin N.2011-26 du 09 janvier 2012. République Bénin. Portant prévention et répression des violences faites aux femmes. URL: <https://documentation-anbenin.org/s/textes-de-lois/item/1741>.

19. Protocol a la charte africain des droits de l'homme et des peuples relatif aux droits des femmes en Afrique. Union Africain. Date d'adoption : juillet 01.2003. Date d'entrée en vigueur: 25 novembre 2005. URL: <https://au.int/fr/treaties/protocole-la-charte-africaine-des-droits-de-lhomme-et-des-peuples-relatif-aux-droits-des-femmes-en-afrique>.
20. Zegeye, B., et al. (2022) Understanding the factors associated with married women's attitudes toward wifebeating in sud- Sacharan Africa. *BMC Women's Health*. Volume 22.article number 242. (2022). URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35717213>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.12.2025
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026

© Зінсу О.І., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0